

Lənkəran rayon Boladi kənd N.Axundov adına 1 saylı tam orta məktəb

Müəllim: Seyran Əliyev

Sinif 8b

Mövzu: **Buxarlanma.**

Standart:2.2.1. Madənin aqreqat hallarını molekulların düzülüşü, hərəkəti və qarşılıqlı təsirinə görə fərqləndirir.

Məqsəd: Buxarlanmanın sürətinin hansı amillərdən asılı olduğunu bilir və təcrübə aparır.

Təlim üsulu: Beyin həmləsi, anlayışların çıxarılması.

Təlim forması: Qruplarla iş.

İnteqrasiya: Kimya.

Resurslar: spirt, su, bitki yağı, işçi vərəqləri, filtir vərəqi, İKT

Yönəldici suallar: Yaş paltar quruyur, döşəmə üzərinə tökülən su yox olur, stəkanda çay daha gec soyuyur, yayda çimərlikdə sudan çıxan adam üşüyür...

Buxarlanma necə baş verir?

Buxarlanma-buxarəmələgəlmə mayələrin səthində baş verir

Hansı molekul mayeni tərk edə bilər?

Nəyə görə buxarlanma zamanı mayenin temperaturu azalır?

Nəyə görə buxarlanma istənilən temperaturda gedir?

Buxarlanmanın sürəti nədən asılıdır?

Nəyə görə efir, spirt, aseton daha tez buxarlanır?

Nəyə görə temperaturu çox olan maye daha tez buxarlanır?

Buxarlanma maye səthindən necə asılıdır?

Buxarlanmanın sürətinə külək necə təsir edir?

Molekulları arasında cazibə zəif olan maddələr daha sürətlə buxarlanır

Temperaturu çox olan maddədə buxarlanma daha sürətlə gedir

Kondensasiya zamanı buxar molekullarının bir hissəsi yenidən mayeyə qayır

Kənd təsərrüfatında yaz vaxtı torpağı ısımlayan zaman kətan arxasında gələn dirmiq

torpaqda olan kapilyarları dağıdır. Bunu hansı səbəbdən edirlər. Bu prosesin xeyri nədir?

Tədqiqat Sualı

Buxarın sürəti hansı amillərdən asılıdır?

I qrup - buxar

II qrup - temperatur

III qrup - sahə

IV qrup - sürət

Buxar qrupu

- filtr kağızının üzərinə pipetka vasitəsilə bir damcı su, spirt və bitgi yağı tökün;
- mayələrin buxarlanmasını izləyin;
- mayenin buxarlanma sürətinin mayenin növündən asılı olmasından nəticə çıxarın;
- mayələrin quruluşu haqqında biliklərdən istifadə edərək hadisəni izah edin;
- təcrübə ilə bağlı olan həyatı misallar gətirin

Temperatur qrupu

pipetkanın köməyi ilə filtr kağızı üzərinə soyuq və isti su damcisi əlavə edin;

-hansının daha tez buxarlandığına nəzər yetirin;

-buxarlanmanın sürətinin temperaturdan asılı olması haqqında nəticə çıxarın;

-təcrübə ilə bağlı olan həyatı misallar gətirin.

Sahə qrupu

Filtir kağızı üzərinə iki yerdə spirt damcısı tökün, birini yelpik vasitəsilə yelləyin;

- hansının daha tez buxarlandığına nəzarət edin;
- buxarlanma sürətinin hava axınından asılılığı haqqında nəticə çıxarın;
- maye molekullarının düzülüşü haqqında biliklərinizdən istifadə edərək, hava axınının buxarlanmaya təsirini izah edin;
- təcrübə ilə bağlı həyatdan misallar gətirin

Sürət qrupu

Şüşə üzrinə 1 damcı spirt tökün, digərinin üzərinə spirt damcısını yayın;

- mayenin buxarlanmasına nəzarət edin;
- buxarlanmanın mayenin səthinin sahəsindən asılılığı haqqında nəticə çıxarın
- təcrübə ilə bağlı həyatdan misallar gətirin.

Məlumat mübadiləsi

Qruplar təqdimat edirlər.Qrup nümayəndəri

çıxış edir və sinfi öz qrup nəticələri ilə tanış edir.İnformasiya mübadiləsi baş verir

NƏTİCƏ

Buradan belə bir nəticəyə gəlirik ki, buxarlanmanın sürəti mayenin növündən, temperaturdan, sərbəst səthinin sahəsindən və maye üzərində olan təzyiqdən asılıdır.

Molekullar arası cazibə qüvvələri zəif olan aseton, efir və spirt kimi mayələr sürətlə

buxarlanır, onlar uçucu mayelərdir.

Temperatur yüksələndə buxarlanma sürətlənir. Bu onunla izah edilir ki, böyük sürətlə

hərəkət edən molekulların sayı artır.

Nəlbəkiyə və stəkana eyni miqdarda və eyni temperaturlu su tökək. Görrərik ki, nəlbəkideki su tez buxarlanır. Bu onunla izah edilir ki, mayenin sərbəst səthinin sahəsi böyük olanda buxarlanan molekulların sayı artır.

Külək maye buxarlarını özü ilə aparır və buxar molekullarının mayeyə qayıtma

İmkanı azalmaqla yanaşı, maye üzərindəki buxarın təzyiqini azaldır. Deməli, küləkli

havada maye daha sürətlə buxarlanır.

Maye buxarlanarkən enerji udulur. Buxarın kondensasiyası zamanı isə enerji ayrılır.

QRUPLAR	MEYARLAR		
	Buxarın sürətinin hansı amillərdən asılı olduğunu bilir.	Təcrübə apararaq izah edir.	Fəallıq

BUXAR			
TEMPERATUR			
SAHΘ			
SÜRΘT			